

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XVII.

GRUDEN 1916.

ŠT. 12.

Vsebina:

1. Izprememba na prestolu. (S podobo)	265
2. Fran Žgur: Veličanstvu Francu Jožefu I. (Pesem.)	268
3. Fran Žgur: Veličanstvu cesarju Karlu. (Pesem.)	268
4. Hasan-Aginica: Božič sirote	269
5. Ivo Trošt: Riba in prešič. (Basen)	272
6. Davoričev: Jesenska pesem	272
7. Dr. Ivo Šarli: Bob in Tedi, dva neugnanca. (Dalje.)	273
8. Luka Svetec. (Slika.)	275
9. Stric Pavel: Z delom se učimo. (Dalje.)	278
10. S. Gregorčič: Domovni. (Pesem s sliko.)	279
11. V. B. Třebizsky-Jos. Gruđen: Na vernih duš dan	280
12. Nedín Sterad: Volk in pes. (Basen.)	282
13. Zimsko veselje. (Slika)	284
14. Pouk in zabava	285
15. Kotiček gospoda Doropoljskega	287
16. Ob sklepu sedemnajstega letnika	288

Naznanilo! Zaradi neverjetno težavnih tehniških zaprek je mogla 12. številka iziti šele danes. — Da popravimo to zamudo, izide 1. in 2. številka XVIII. letnika skupno začetkom februarja 1917. — Odslej je pošiljati vse rokopise in druge, uredništva tičočče se stvari našemu novemu uredniku, ki je: Ivo Trošt, nadučitelj v Tomišlju, pošta Ig-Studenec pri Ljubljani.

Našim naročnikom!

Velika vojna je hudo zadela naše liste: podražil se je papir, podražil se je stavek. Tudi Zvonček trpi zaradi velike draginje tiskarskih potrebščin. Vsaka številka je za 110 K dražja, kakor je bila pred vojno, kar znaša na leto 1320 K. Nasproti pa so odpadli skoraj vsi naročniki po goriškem, sežanskem in tolminskem okraju, mnogo tudi v Trstu, skupaj nad 200 naročnikov. Odpade nam na naročnini nad 1000 K. To je mnogo za majhen list Zvonček. Zaveza avstr. jugoslovanskega učiteljstva, ki je lastnica lista, je spredvidela, da s sedanjo naročnino ne more več izhajati. Zato je po tehtnem premislilu sklenilo vodstvo Zaveze na svoji seji dne 2. novembra t. l., da zviša naročnino z novim letom 1917 na 6 K, ker sicer ne more vzdržati lista, ki ga je z velikim trudom ustanovila pred 17 leti. Vodstvo Zaveze se nadeja, da ne odpade noben Zvončekov naročnik, in da mu ostanejo vsi zvesti tudi v letu 1917!

Vodstvo Zaveze

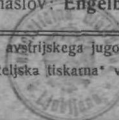
„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 5 K, pol leta K 2 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

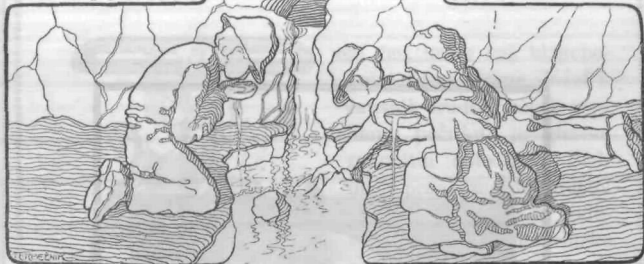
Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Idriji.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 12.

V Ljubljani, 1. grudnia 1916.

Leto XVII.

† Cesar Franc Jožef I.

Naš ljubljeni vladar je umrl dne 21. novembra 1916. ob 9. uri zvečer v cesarskem gradu Schönbrunnu pri Dunaju. Vsi avstrijski narodi jokajo neutolažljive žalosti ob grobu svojega predobrega in velikega cesarja! Med temi žalujočimi narodi stoji tudi naš slovenski narod, stoji tudi naša slovenska mladina, saj nas je pokojni cesar objemal z isto ljubeznijo, kakor vse ostale svoje podložnike!

Ob raznih veselih in žalostnih prilikah smo se vseh sedemnajst let, kar izhaja naš „Zvonček“, z besedo in podobo spominjali svojega preblagega vladarja. Z bolesti polnim srcem se ga spominjamo tudi danes, kličeč v imenu vse slovenske mladine:

Neminljiva slava spominu Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Cesar Franc Jožef I.

18. VIII. 1830. — 2. XII. 1848. — 21. XI. 1916.

isti čas, ko je naš blagopokojni cesar **Franc Jožef I.** zatisnil trudne oči k večnemu počitku, je glasom zakonitih določil in dednega prava zasedel prestol slavnih vladarjev iz roduvine Habsburško-lotarinške naš prestolonaslednik nadvojvoda Karel Franc Jožef, imenovan sedaj

cesar Karel I.

Naš sedanji cesar je sin nadvojvode Otona, ki je umrl dne 2. novembra 1906, in nadvojvodinje Marije Josipine. Rojen je bil dne 17. avgusta 1887.

Cesarica **Elizabeta** je bila, kakor znano, dne 10. septembra 1898. umorjena v Ženevi v Švici. Od tega žalostnega dne nismo imeli v naši monarhiji cesarice. Sedaj je pa zasedla prestol avstrijskih vladaric prejasna soproga našega vladarja Nje Veličanstvo

cesarica Cita.

Rojena je bila kot princezinja Parmaska dne 9. maja 1892., poročena pa dne 21. oktobra 1911.

Visokih staršev, ki zdaj vladata avstrijskim in ogrskim narodom, prvorojeni sin nadvojvoda je sedaj naš

prestolonaslednik Franc Jožef Oton.

Rojen je bil dne 20. decembra 1912.

Slovenska mladina, prešinjena ljubezni in zvestobe, se vdano klanja Njegovemu Veličanstvu in Njegovi prejasni cesarski rodovini!

**Hrib se omaja in hrast — zvestoba
Slovencev ne gane!**

Veličanstvu Francu Jožefu I.

v poslednji pozdrav.

Odšel si na skrivnostno pot —
tja doli k slavnim dedom;
a da si skrit pogledom,
Ti razodet si nam povsod:
Na zemlji tu in tam v vsemiru
naš toži glas . . . Počivaj v miru!

Odšel si zmagovit junak,
ovenčan z zarjo slave,
za Tabo vrh višave
drug duhu našemu — oblak —
beži ihte, tožeč v vsemiru,
rosi solzé . . . Počivaj v miru!

Odšel si v kraj, kjer ni bodíc,
kjer boli hrup ugaša,
kjer večno nova čaša
Ti radost diha v cvetje lic. —
A duh pa naš ihti v vsemiru,
rosi solzé . . . Počivaj v miru!

Zvestobo dihnil nam Triglav,
ljubezen dala Sava;
mi deca Tvoja zdrava
v slovo Ti kličemo pozdrav!
A duh užaljen naš v vsemiru
solzi, ihti . . . Počivaj v miru!

Fran Žgur.

Veličanstvu cesarju Karlu.

Medtem, ko vrag srdit, ohol
napada last nam vredno,
zasedel jasni si prestol,
vzel v roko žezlo dedno. —
Naš klic med bojni gre vihar:
Bog s Tabo, svetli naš vladar!

Ti solnce naše — pred Teboj
vihrajo nam zastave,
za rod Tvoj jasni gremo v boj
po venec stare slave;
a če nas bojni stre vihar,
umrli za Te smo, vladar!

Na nebu našem solnce — Ti,
a zvezda — cesarica,
last Tvoja naša srčna kri
in Tvoja ta desnica;
za rod Tvoj svetli zdaj, vsekdar
tja v bojni planemo vihar!

Naj le grozi sovrag srdit,
naj le bobne topovi —
zató, za jasne krone svit
umiramo sinovi. —
Pojoč naprej — nazaj nikdar —
Bog živi, jasni Te vladar!

Fran Žgur.

HASAN-AGINICA:

Božič sirote.

e pridi zvečer k nam, Francek!« je dejala popoldne pred Svetim dnevom Ljubičeva gospa Potokarjevemu Francku. »Boš videl, kako bo lepo nocoj na Sveti večer. Pride pa naš Vladimir pote, da se ne boš bal, kajne?« se mu je nasmehnila prijazna gospa in pogladila drobnoglavčka. Vedela je, da bi se Francek sam sramoval in bal kakor vsi ubožni otroci, kar jih dela še ubožnejše in neznatnejše. Zato je bila gospa z njimi tem prijaznejša ter jim je rada delila od svojega.

Francek se gospe ni bal, saj jo je vsak dan videl. Bili so si sosedje. Pokimal ji je z glavico in tekel pravit mamici.

Frančkova mamica je snažila borno stanovanje, ki pa je bilo vedno čedno, da bi se Božič ne ognil njene uboge hišice. Ta in pa vrtič okolo nje — to je bilo vse njeno imetje. A največje bogastvo je bil Potokarici mali Francek. Siromašna na imetju, je bila bogata na srcu. Zato pa je bil Francek deležen vsega tega bogastva, in mamičina ljubezen do njega je bila nepopisljiva. Francek je sedel na klopco in zrl v mamico. Bil je najrajši pri njej, kakor bi čutil, kdo mu je nad vse dober in kje ga čaka sreča. Mamica mu je pripovedovala tako lepih stvari, da je Frančkovo srcece kar poskakovalo.

Danes pa mamica ni bila tako vesela kakor navadno. Vedno se je ozirala po otroku in skrivaj obrisala solzo, ki se je prikradla v oko. Francek pa ni čutil in slutil gorja, ki tare mamico in ki čaka tudi njega — siroto. Zagledal se je v okno, ob katerem so slovesno-počasi padale snežinke. Tako slovesno, kakor bi ne hotele motiti svetega večera, ki se je z nebeških višav polahko spuščal na zemljo.

»Kako lepe mucike padajo!« je vzkliknil veselo Francek. Ta vzklik je predramil mamico iz njenih težkih misli.

»To so snežinke, Francek! Delajo pot angelčkom, ki nocoj priplavajo iz nebes pod vsako okno! Zato pa morajo biti šipe čiste kot luč, da bodo mogli gledati v sobo. Vse bodo videli: kje so dobri otroci, kje slabi, kje ubožni. Obrisali bodo solze z lic žalostnih in vlili upanja v trpeča srca. Pa bodo povedali v nebesih Jezuščku, kar so videli, in ta bo poslal v vsako hišo, kar kdo potrebuje in kakor zasluži. Na Božič mora biti vsakdo vesel.«

Potokarica je umolknila. Francek je rad poslušal svojo mamico. Tudi zdaj je sedel k njenim nogam — mamica je bila svoje delo končala in sedla — se naslonil na njena kolena in prosil: »Še, mamica, še! Povej še kaj lepega!«

»Bom povedala, Francek, bom!« je dejala žalostno mamica. »Nekaj lepega, toda ne veselega!«

Francek se je še bolj stisnil k mamici. »Nekaj tako lepega, da je zapisano z zlatimi črkami v naših srcih, in tako žalostnega, da se oko crosi, če se misel ustavi ob tem.«

Vzela je Franckove drobne ročice v svoje tople materinske roke in pripovedovala:

Pred nedavnim časom sta živila dva srečna človeka, oče in mati, v prijazni hišici. Na vrtiču okolo hiše so cvetele najlepše cvetice. Očetovo oko je ob poletnih večerih tako rado počivalo na pestrem cvetju. Po vrtu je kobacal in se igral majhen fantek, njiju edinček. Varovala in ljubila sta ga kakor punčico svojega očesa. Trudila sta se in delala, da ustvarita svojemu ljubljenu srečno bodočnost. S kakim veseljem je odhajal oče ob jutrih na delo! Spremljale so ga nedolžne sinkove oči in ljubče srce dobre žene. S smehom na licih se je vračal zvečer, in vsa hiša je nanovo oživela. Vselej je prinesel sinčku kaj s seboj. Tiho in srečno so živeli, in nič ni motilo njihove sreče.

Kar hipoma pa je bruhnilo kakor iz ognjenega žrela: vojua! Razlila se je po vsem svetu, prišla v vsako mesto in vas, stopila v najzadnjo hišo. In s seboj je odnesla najlepše in najdražje. Z njo je odšla tiha sreča.

Žalostno je postalo po hišah. Mamice so skrivaj brisale solze ter delale in delale. Otroci so plaho gledali. Ni bilo več očetov - gospodarjev. Odšli so s težkim srcem v vojno, ne vedoč, se li kdaj povrnejo med svoje drage. Tudi oni srečni oče je odšel. Ostavil je ubogo mamico s sinčkom samo v togi in bedi. Ni bilo več veselega smeha v hiši, ne pestrega cvetja na vrtiču. Bleda in tiha je odhajala zdaj mamica na delo in jemala s seboj v naročju malega sinka. Solze so uplahnile njeno lice, skrb in žalost sta izorali vanje svoje brazde.

Mnogo jih je odšlo v vojno, a vrnilo se jih je malo. Kri je tekla v potokih, topla, človeška kri. Možje in fantje so padali pod krogliami kakor snopje na njivi. Mesta so se rušila, vasi so ginile s površja, gozdovi so razpadali. Beda je potrkala na vrata hiš, kjer so se zdaj trudile samo matere z nebogljeno deco. Vsepovsod smrt in beda.

Nekateri bojevniki so se vračali bolni in ranjeni. Oni srečni oče je odšel, a se ni vrnil nikdar več. Prišlo je na mamico pisanje, da se je boril hrabro in padel kot junak za domovino. Njegovo ime ostane nepozabno.

Mamica je ostala s sinkom sama na svetu. Zaklenila je vso veliko bol in srečo nekdanjih dni v svoje srce, se oprijela dela in bila odslej sinku oče in mati...

Mamičina glava je zdrknila na Franckovo, grenka solza se je izgubila med svetlimi laski. Tišina je vladala v sobi. Le snežinke so rahlo polzele po steklu. Ali so trkali angelčki? —

Ko se je dodobra znočilo, je res prišel Ljubičev Vladimir po Francka. Mamica ga je oblekla v nedeljsko suknjico in zavila v toplo ruto. »Le vesel bodi, Francek!« mu je naročala, »in nič se ne boj!«

Ljubičevi otroci so z veseljem sprejeli Francka. Zorka mu je odvila ruto, Milica mu je poravnala laske, Marijan mu je pa prinesel bonbončkov. Otroci so z veliko nestrpnostjo pričakovali angelčka. Zorka je bila posebno neučakljiva. Vsak hip je odpirala vrata, se li ne čuje česa na hodniku. Prišla je gospa Ljubičeva in prinesla otrokom mleka.

»Le pridni bodite, otroci! Angelček kmalu pride. Nocoj ima obilo dela in k onim, ki so najbolj nestrpni pride najkasneje.«

Otroci so se umirili. Razkazovali so Francku svoje igrače in se igrali. Naposled se razlegne droban glas zvončka po hiši. Prijeli so Francka v svojo sredo in stekli po hodniku. Vedeli so že prej, kje bo božično drevesce. Tista soba je bila zadnje dni vedno zaklenjena, in hodili so mimo nje po prstih kakor mimo svetišča.

Vrata te sobe so bila sedaj nastežaj odprta, in svetla luč se je razlivala skozi nje. Otroci so obstali. Na vratih je stal gospod Ljubič v vojaški uniformi in razprostrl svoje roke. Otroci so z veselim vzklikom stekli k očetu. To je bilo prvo božično darilo. Oče je bil prišel pred par urami na dopust, in iznajdljiva mamica ga je skrila v oni skrivnostni sobi, da iznenadi otroke.

Francek je začudeno gledal. Ni se mogel domisliti, da bi bil on kdaj koga klical: oče. Pa gospod Ljubič ni pregledal Francka. Prijel ga je za eno roko, gospa za drugo in sta ga odvedla k božičnemu drevescu. Tam so se že radovali Ljubičevi otroci in ugibali, kaj neki je v onih zavitkih, ki so bili nakupičeni pod drevescem. To je bilo vse polno drobnih lučk in lepega nakitja, ki se je bleščalo kakor samo zlato. Otroci so skakali okolo drevesca in na glas dajali duška svojemu veselju. Gospa je prišla zavitek za zavitkom in razdelila otrokom darila. Tudi Francek je dobil svoj zavitek. V njem je bila topla oblekca, čreveljčki in čepica. Pa tudi igrače in še nekaj za mamico.

Ko so se otroci nagledali svojih daril, jih je odvedla gospa v kuhinjo. Tu so dobili gorkega čaja in dobrega kruha. Francku je še odrezala velik kos, da ga ponese domov mamici. Zopet so ga toplo ogrnili, in Ljubičeva dekla je odnesla njega in darila domov. Ko sta bila že na pragu, je pritekel za njima Vladimir in dejal:

»Francek, na še mojega konja. Ker nimaš več očeta!« je dostavil.

Potokarica je bila Francka in daril vesela. Francek pa nič kaj. Prosil je mamico: »Spat!«

* * *

Ko je drugo jutro mamica oblačila Francka, se je ta hipoma oglasil: »Mamica!«

»Kaj, Francek moj?«

»Ljubičev Vladimir je rekel, da nimam več očeta. Zakaj ne, mamica?«

Dvoje otožnih oči se je resno uprlo v prestrašene matrine. Mamica je vzela Francka v naročje, težko pogoltnila in dejala:

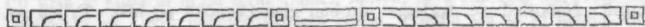
»Sinoči sem ti povedala pripovedko, Francek. O dveh srečnih ljudeh. O očetu, ki je šel na vojno, o mami in sinku, ki sta ostala sama na svetu. Oni srečni oče, ki je moral na vojno in se ni več vrnil, je bil tvoj oče, Francek! Ona tih, blede mamica sem jaz, in fantek, ki se je igral okolo hiše — to si ti, Francek!«

In otrok je vse razumel. Ovil je mami drobni ročici okrog vratu in naslonil glavico na njene prsi.

»Ti ubogi, zlati moj otrok!« je dejala mamica.

»Moja, moja mamica!« je dihnil Francek. —

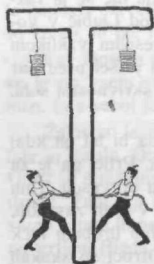
In mamica in sinček sta plakala na sveti božični dan...

IVO TROŠT:

Riba in prešič.

Basen.

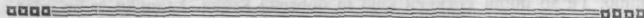

olst prešič je ril po blatu ob potoku in se ni zmenil za ribo, ki je plavala nedaleč v bistri vodi ter se igrala s solnčnimi žarki.

»Ali me ne občuduješ, kako sem lepa, čista, vedno umita, vsekdar v najlepši vodi! Ti, seveda, tega ne umeš, ko si vsak dan v gnojnici in blatu. Celo umazanega, nečednega človeka zmerjajo s prešičem in primerjajo s svinjo.«

Prešič dvigne rilec, zakruli, pomežikne z zadovoljno zročimi očmi, napol zakritimi v ščetinah, ter strese z ušesi, kakor da ni dobro slišal, ker je bil zamisljen v drug posel, potem šele odvrne počasi: »Vse res, kar govoričiš, lepota! Res je pa tudi, da človek vselej pljuje, kadar uživa tvoje meso, ker se boji koščic; a ko se masti z mojo pečenko, si slastno oblizuje prste, če se je le doteknil jedi. Hm!«

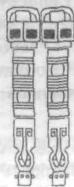
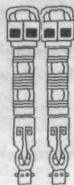
Ribi ni bila všeč ta resnica, prešiču pa ni bilo za njeno zamero; nadaljeval je svoje delo.

Jesenska pesem.

*Kaj stojiš, drevo, tako samotno;
Kje so listi, tvoji lepi listi?
„Ni jih več, z vetrovi v daljno stran
šli so trudni si domù iskat. . .“*

*Kaj stojiš, naš dom, tako osamljen?
Kje so otec, majka, bratje, sestre?
„Ni jih več, z vetrovi v daljno stran
šli so trudni si domù iskat. . .“*

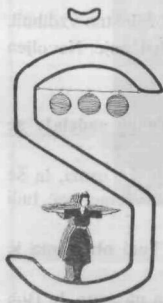
Bob in Tedi, dva neugnanca.

Po John Habbertonovi knjigi „Helenina otročička“ po svoje pripoveduje
dr. Ivo Šorli.

(Dalje.)

XIII. poglavje.

KADAR DEŽUJE...

e tisti večer je gospod Haro pisal sestri Heleni, da bo njena prva prijateljica, gospodična Silvija, če Bog da, že v kratkem času tudi njena svakinja. In povedal je tudi, kako sta to stvar pravzaprav Bob in Tedi zmešetarila. A na koncu je zapisal: »Zdaj potrjujem tudi jaz, da sta mala dva angelčka. In tvoja prijateljica tudi, ker ima potrpljenje z njima celo takrat, ko nista več popolna angela!« —

Še dolgo so potem z otročičkoma govorili o gospodični Silviji. Otroka sta dobro videla, kako to ujšek rad sliši; pa sta jo tudi sama resnično ljubila. Nocoj tudi vrat v njuno sobo ni zaprl, in bili so si taki prijateljčki, kakor še nikoli.

Drugo jutro so šli vsi skupaj kupovat obljubljenega kozla, ki so ga tudi res kimalu privedli domov. Tudi primeren voziček so dobili v vasi. Gospod Haro je naprosil Tomaža, naj dobro pazi na otroka, da ju žival ne prevrne, in se je ob določeni uri popoldne odpeljal k gospodični Silviji.

Tudi danes je njeno gospo mamo še bolela glava, in mlada zaročenca sta se odpeljala sama na izprehod. Napravila sta dolgo pot in šele proti večeru sta se vrnila pred gospodičin dom.

V tem hipu je pridrvelo nekaj od nasprotne strani. In sicer najprej Bobov kozel, daleč za njim na dolgi vrvi prevrnjen voziček, še bolj zadaj Bob in prav tam na koncu poti se je prikazal Tedi s Tomažem.

»Kaj je to?« je strogo zavpil ujec Haro, skočil z voza, ustavil kozla in čakal Boba.

»Saj sem rekel, naj ga pustita na miru. Pa sta ga začela tepsti kakor nora!« je pripovedoval Tomaž že od daleč.

Gospod Haro je hotel otroka hudo okregati, posebno tudi, da sta se zopet napravila taka; in podil ju je takoj domov, da se unijeta in preoblečeta. Gospodična Silvija pa ju je skrbno obrisala, posadila na voz in se smeje že rekla: »Tako, gospod uječ! In zdaj peljite moja mala prijateljčka lepo domov! Jutri pa pridite zopet pome!«

»O, potuha, potuha!« je vzdihnil gospod Haro in je pognal konje. Tomaž je tiral pa kozla in voziček za njimi.

Ta kozel je prišel potem tudi v večerno molitev, ki sta jo malčka, kakor je spoznal zdaj ujec, sestavljala vsako noč sproti po dnevnih dogodkih. Bob je bil rogaču njegovo grdo vedenje že odpustil in mu je prosil Boga za zdravje in dolgo življenje; Tedi pa je bil bolj trdega srca in je želel, da bi si »gjd staji kožu nogo žjomil«, če spet tako napravi; ali pa vsaj, da bi bila takrat teta Silvija kje blizu, da Tediya tako lepo »potojaži«.

Drugo jutro je bil močen dež z vetrom na okno, ko se je gospod Haro prebudil.

»Oh, pa je šel izprehod popoldne rakom žvižgat!« je žalostno vzdihnil.

V tem hipu se je vzdignilo v otroški sobi strašno kričanje. Nevoljen je vprašal nečaka, kaj počenjata.

»Bob me je udajil!« je tožil Tedi.

»O, ne! Obrnil sem se, pa je moja roka menda Tediya zadela!« se je malomarno zagovarjal Bob.

Ujec je pogledal na uro in se je jako začudil, da je že osma, in še bolj, da sta ga otroka šele zdaj prebudila. Kadar je tako vreme, pač tudi otroci bolj dolgo spe.

Naglo je skočil s postelje in se je hitel oblačiti. Tudi otrokoma je velel, naj vstaneta.

Medtem, ko se je on umil, sta se bila res že spravila na noge. In Bob se je celo precej dobro oblekel. Le tuintam bi bilo treba kaj popraviti. Tedi pa je mirno čakal, da ga obleče ujec. Tudi Rezi ke ni maral — danes da ga mora prav ujec. »Žato, ke šem tako žajošten!« je pojasnil.

»Pa zakaj si tako žalosten?« je vprašal gospod Haro. Tedi je pokazal samo ven in je rekel: »Ke je tako gjd des!«

Ah, dež napravi pač res skoro vsakega človeka žalostnega! Sočutno se je torej sklonil ujec k malčku in se je pričel mučiti z njim. Res mučiti; zakaj obleka gosposkega otroka je nekaj silno zamotanega, in vsak moški bi rajši oblekel deset kmetiških otrok nego eno tako gosposko dete. Časih je moral celo Boba vprašati za svet, če le ni hotelo

Luka Svetec,

velezaslužni slovenski rodoljub, je praznoval dne 8. oktobra 1916
devetdesetletnico svojega rojstva.

iti ne tako, ne tako. Toda Bob je samo z ramami migal, češ, če ti ne znaš, ki si odrasel in učen človek, kako bo znal tak frkovec kakor sem jaz?

No, kmalu se je izkazalo, da je bilo vse skupaj le hudobija. Ko je bilo že vse končano, se je Bob namreč, mirno sedeč na majem stoličku v kotu, hipoma škodoželjno zasmel in je rekel: »Ujec Haro, ali ne vidiš, da je vse narobe? Srajčka mora biti vendar pod telovnikom in telovnik čez srajčko.«

Hm, da, srajčka je bila tako napeta, da sta dva gumba že odletela, in telovnik tako ohlapen, da se je ujec samemu že čudno zdelo. Manjkalo je samo še, da se bo ta paglavec iz njega norca delal! — Naglo je torej strgal s Tedija vse, kar je bil spravil nanj in je šel poklicat Reziko. Še mar mu ni bilo, da se je nedolžna žrtev njegove jeze zaradi tega spustila v preglasen jok.

Ko je bil gospod Haro poslal Reziko v otroško sobo, je šel v sprejemnico, kjer je stal klavir. Tam je sedel in je pričel sam za sebe prebirati po tipkah, da bi nekoliko potolažil svojo nevoljo. — Komaj se je dobro zamislil v staro veličastno pesem, ki jo je poznal še iz otroških let, je zaslišal za seboj težko sopenje. Ozrl se je in je zagledal Tedija, še vsega objokanega.

»Kaj bi rad, Tedi?« ga je vprašal po sili prijazno.

»Žakaj igjaš tako žajoštno? Ješ bom pješal!« je povedal možek, čeprav so mu kapale debele solze iz oči. Tudi ihtel je še prav pošteno.

Hm, da bi hotel kdo iz žalosti plesati, tega gospod Haro še ni videl. In že, da doživi enkrat tudi tako čudno stvar, je takoj udaril veselo korračnico.

Tedi si je obrisal z levim rokavom solze z oči in je začel. Seveda je bil to čuden ples. Najprej je otožni plesalec še enkrat malo zastokal in šel v počasnem koraku — vedno še polglasno ihtoč — okrog in okrog sobe. Potem pa je hipoma potegnul z desnim in levim rokavom čez lice, je z zdaj že posušenimi očmi pogledal odločno predse in se je zagnal v tek. Toda ta tek ni bil ono, kar imenujemo pri konju dirjanje, nego je bil veliko bolj podoben galopu: desna nožica vedno naprej, leva po tleh za njo — hop-hop-hop! In to kakor v cirkusu tik ob stenah neprestano okolo in okolo! Gospod Haro se je spomnil onih čudnih dveh vrst turških menihov, ki jim pravijo, če jokajo, »tuleči derviši«, a če plešejo, »plešoči derviši«. Tedi je bil v eni osebi oboje skupaj. Najprej »tuleči« in potem »plešoči«. Da, zdaj, ko je prišel Bob z veliko rdečo knjigo skozi vrata, celo že zopet »tuleči«, čim je to knjigo le od daleč zagledal.

»Kaj boš zopet jokal, Tedi?« se je prestrašil ujec. »Čakaj, zaigram ti še eno — pleši rajši!«

Toda Tedi je nepremično stal sredi sobe in je kričal: »Jonaša šom bi jad videl, Jonaša šom bi jad videl!« —

Gospod Haro je spoznal, da indijanščine še vedno dovolj ne razume in je vprašujoče pogledal tolmača Boba.

»Veš, ujec, tistega soma bi Tedi rad videl, ki je preroka Jona požrl,« je razložil Bob.

»Moj Bog, saj bi mu rad pokazal celo preroka samega, samo da bi nehal tuliti; toda kje naj jaz zdaj dobim njegovega soma?« je vzkliknil ujec in je prestrašeno gledal okrog sebe, kakor da res išče nekaj, kar bi bilo tej strašni ribi vsaj za silo podobno.

»O, saj je v tej knjigi som!« je povedal Bob s prijaznim nasmehom in je iskal po knjigi.

Ujcu se je odvalil težak kamen od srca. Tem bolj, ko je bil Bob medtem že našel, po čemer je hrepenelo Tedijevo srce.

»O, moj jubi šom!« je zavpil možicelj, ko mu je bratec pomolil to pošast pod nos. Z obema ročicama je zgrabil knjigo, se spustil kar na tla pod seboj in je z brezkončno ljubeznijo božal somovo neznansko veliko žrelo in njegove ostre zobe.

»O, moj jubi šom!« je ponovil. »Kako ši ti jačen! Gjdi, gjdi Jona ni hotel biti v tvojem žejodču! O, bogi, bogi moj šom!«

Strašno! Vsakemu kristjani se je do sedaj smilil še samo ubogi Jona, ker ga je som požrl, in je bil vesel, da je Bog preroka zopet rešil — temu šleržatu se je pa smilil somov prazni želodec! Ne, tega bi vsega hudega že tako vajeni ujec vendar ne bil pričakoval!

Toda Bob ni prišel zato, da se bo ujec Tediju čudil, in tudi ne, da bo Tedi svojega soma tolažil; nego da bi šli vsi skupaj kozla posetit, ker se je bil deček knjige ravno naveličal. No, gospod Haro bi bil res rad ostal malo pri klavirju in zato je predlagal otrokoma, da bi šla na hodnik in bi se igrala »Jona in njegov som«. Som bi bil namreč velik zaboj, ki je stal prazen tam zunaj, Jona pa Bob ali Tedi.

»Bravo, bravo!« je vpil Bob. »Jaz, da sem Jona...«

»Ne, ješ de šem Jona, ješ de šem Jona!« je predlagal Tedi in je krevsal za bratcem, ki je bil že skoraj zunaj pri »somu«.

»Hvala Bogu!« je vzdihnil ujec in je sedel zopet h klavirju.

(Dalje.)

STRIC PAVEL:

Z delom se učimo.

(Dalje.)

dgovor na poizkuse s tolščami.

S poizkusi pod VII. smo se pečali s tolščami in olji; pomenimo se v naslednjem na kratko o tem, kar smo spoznali; ob koncu tudi o tem, odkod in čemu imamo tolšče in olja!

Že iz vsakdanje izkušnje vemo, da so snovi, ki jim pravimo, da so mastne, ali trdne (na pr. loj, različna olja: oljčno, bučno, orehovo, laneno itd.). Fravtako nam ni treba še posebnega opazovanja za spoznavanje, da je sveža mast ali olje brez duha in brez posebnega okusa, da pa postane na zraku žaltovo ali žarko, in sicer nekatere tolšče prej, nekatere pozneje. To je njihova slaba lastnost; dobra pa je ta, da niso podvržene gnilobi. Znano nam je tudi to, da se trdne in mehke tolšče v toploti razpusté in postanejo tekoče, t. j. da se talé, in sicer že pri nizki stopinji.

Nova spoznanja pa so nam naslednja:

Olje ali mast napravi na papirju madež, ki ga ne moremo izbrisati, in je trajen. V vodo vlito olje splava na površje, ker je olje lažje kot voda in se z vodo ne meša. Še ko smo obe tekočini dobro premešali, nista prišli druga v drugo; dobili smo le belkasto tekočino, po kateri je olje razdeljeno v drobnih kapljicah — tako tekočino imenujemo emulzijo. V bencinu in alkoholu pa smo spoznali snov, ki je kos olju, da se v njej raztopi — nikakih oljnatih kapljic več nismo opažali. S tem smo pa tudi spoznali snov, ki jo je treba vzeti v roke, če hočemo spraviti iz obleke mastni madež.

Z oljem v železni ponvici nad ognjem smo spoznavali tolšče v vročini. Za ne dolgo časa (črez 100° C) je olje zavrelo; pozneje (pri 300° C) začne vreti močneje ter razvija bel plin, ki ima neprijeten duh. Žareča treska se je v oljevih hlapovih unela, kar nam pove, da so v teh hlapovih gorljivi plini. Kapljica vode, ki smo jo kanili v vrelo olje, ki pa je tudi v hipu skočila iz njega, nas uči, da naj nikdar ne gasimo plamena, ki v njem gore oljnate tvarine z vodo; zakač pogasili ne bomo, privedemo pa v plamen z vodo kisika, ki gorenje pospešuje; tak plamen je treba udušiti ali s pepelom, prstjo ali z mokrimi cunjami.

(Dalje.)

15. X. 1844

24. XI. 1906

Domovini!

O, vdova tožna, zapuščena,
ti mati toliko sirot,
s krvjó, solzámi napojena,
ki bol poznaš le, nič dobrot,
oj, mati vdanega ti sina,
oj, zlata mati — domovina!

Ti krasna si, krasnejše ni,
kar jih obseva zarja dneva;
krepostna si, vsa vredna ti,
da krona venča te kraljeva!
A trnjev le tvoj venec je,
in rod tvoj rod-mučenec je;
sovražni svet te le prezira,
prezira te in te zatira!
Kdaj to gorje pač mine ti?

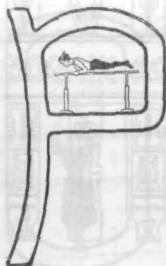
Kdaj se oko ti vjasni kalno?
Kdaj slečeš to obleko žalno,
kdaj solnce zlato sine ti?
O, da z močjó in srečo, slavo,
ne s krono trnjevo nebo
ovilo bi ti sveto glavo —
kako bi jaz ti pel glasno!
A ker nihče ne šteje te,
ker ves te svet tepta z nogami,
jaz ljubim tem srčneje te,
jaz ljubim tem zvesteje te,
a ljubim te s solzámi!
Oj, mati moja domovina,
ljubezen moja ti edina,
Bog čuvaj dobrotljivi te,
Bog živi te, Bog živi te!

S. Gregorčič.

Opomba uredništva: Prekrasno Gregorčičevo pesem „Domovini“ priobčujemo v proslavo desetletnice smrti našega ljubljenega in nepozabnega pesnika, ki smo jo praznovali dne 24. novembra 1916. — Naučite se to pesem na pamet in je nikoli ne pozabite! — „Zvonček“ je o Gregorčiču že obširneje pisal, in sicer v V. letniku na strani 280–282 ter v VIII. letniku na strani 20. — Opozarjamo na ta dva spisa! — Slava spominu miljenca slovenskega naroda — pesnika in proroka Simona Gregorčiča!

V. B. TRĚBIZSKY-JOS. GRUDEN:

Na vernih duš dan.

ovem ti o dušicah. Zdi se mi, da ti nisem o tem še nikoli ničesar povedal,« mi je rekel moj oče, ko sva šla pred leti o Vseh svetih od službe božje. In oče je začel:

Bilo je tudi tako na Vseh vernih duš dan. Od Sredogorja pa do Smečna so visele nad pokrajino megle kakor temni, neprozorni zavoji, in pod temi meglami je bilo tiho, skoraj mučno tiho. Po drevju je že listje rumenelo in je viselo z vej kakor krpe na prosjaku.

Pred leti je živel v naši vasi star mož. Rekli so mu Refunda.

Kakšno je bilo njegovo pravo ime, ne vem, ker ga ni nikdar nihče drugače nazival. Ali bali smo se ga vsi, ker so govorili o njem, da dosti ve in zna. A takih ljudi, ki so veliko vedeli, so se v mojih letih bali, pa spoštovali so jih. Tudi Refundo so vsi spoštovali. Hodil je v ogrskih dokolenicah, na sebi je imel star vojaški plašč, v plašču globoke žepe in lahko je obral vse selo, pa so bili žepi še napol prazni. Ampak o Vseh svetih so mu vendarle iz njih vselej kukali krajci kruha, toda pojedel ni niti enega. Zvečer je šel na pokopališče. Na vsak grob je položil košček kruha in ko je obšel vse pokopališče, je sedel v zvoniku na stopnice. Ko se je delal mrak, je bilo na grobeh črno, ker so na vseh sedele vrane ter zobale kruh. Stari Refunda je pel v zvoniku:

Počivajte v pokoju po boju,
verne dušice,
kraljestva nebeškega
dediči! . . .

In ko je odpel, je privlekel iz žepa rožni venec in je molil vso noč. Marsikdaj so šli otroci gledat, niti Refunda v zvoniku zadremal; lezli so okolo cerkve le po prstih, ali Refunda ni nikdar spal. In ko je začul, da ga opazujejo, je zavpil na stopnicah, zakaj hodijo budit in dramit dušice in motit njegove molitve.

»A vi, Refunda, se nič ne bojite?« so ga povpraševali ljudje, ko je naslednjega dne zopet hodil po hišah.

»I, koga bi se bal?« se je obregnil, in nihče več ga ni vprašal, kako to, da se ne boji ničesar. A kjer so mu kaj več podarili, tam je pač tudi povedal več.

»To vam pridejo o polnoči vse te dušice k meni, in to vam nastane šum, kakor kadar se sprejo stari bori na Rejholku ali v Črnih dolinah, in žvižga veter skozi njih vršičke, in to žvižganje gre do kosti. Kaj niste še nikoli slišali?«

»Še ne, Refunda.«

»Hm, hm, še ne, a če ne bi bilo mene in molitev mojih, bi bili pač že slišali, ker bi prišlo k vam skozi okna.« — »I, kakšne pa so tiste dušice?« — »Kakšne — kakor lučke. Tista lučka, ki trepeče kakor zvezda, je v nebesih; tista, ki sveti kakor plamenček, ta gre bržkobrž iz vic; a ona, ki gori modro, kakor bi umirala, ona trpi največ.« — »Ali niste naše tam nič videli?« — Stari Refunda je povsobil glavo, roko je položil na čelo, kakor da bi si hotel nečesa domisliti, potem je pogledal na kmetico in ji rekel: »Od vaših so bile tam dve modri, a tri kakor zvezdice.« — In žena si je oddahnila. Kjer so se mu znali prikupiti, je vse povedal, kako je njih pokojniku.

»Ali ga niste vi nikdar vprašali, oče?« sem vprašal očeta.

»Tedad sem bil jaz še deček. Ampak s tvojim dedom sta dostikrat govorila. In dedu je povedal vse, ker mu je časih zašil plašč, popravil kučmo, zakrpal podlago pri telovniku ali pa mu dal kos sukna za zaplate.«

»I, kakšne pa so bile te naše dušice?«

»Vse same lučke, vse same zvezdice.«

Oče je nekoliko umolknil. Šla sva na vrt. A med pokopališčem in vrtom je lep griček. Sedemdesetletni siarec stopa počasi, diha težje in težje in ne pripoveduje dobro. Jaz sem se ozrl zopet k cerkvi. Tako tiho se je ozirala iz doline, a okolo nje tisti križi po grobeh, kakor deca krog deda z belo glavo, a za njim črni gozdovi, nad gozdovi oblaki, pod njimi pa vse prazno brez ptičev pevcev, samo nad Mladinami se je izpreletavala jata kavk, a še te so odletele globlje v gozd, daleč tja za one gore.

»A Refunda je hodil na Vseh vernih duš dan vsako leto na pokopališče in je ostajal na stopnicah v zvoniku vso noč.« je zopet povzel oče, ko sva dospela na vrh. »A nekega dne zjutraj ga je dobil cerkvenik na stopnicah z rožnim vencem okolo prstov, s povešeno glavo, z napol odprtimi ustmi, kakor bi bil baš izmolił »zdaj in na našo zadnjo uro, amen!« — »Kaj ste zadremali, Refunda?« mu je zaklical, šel po stopnicah k njemu ter ga stresel. Refundi so se pa roke povesile niže, glava se mu je sklonila skoraj do kolen, in cerkvenik ni šel zvonit, ampak tekel je gospodu župniku povedat, da so Vse verne duše vzele danes s seboj Refundo. In ko so pogrebci korakali preko pokopališča, in je zvonilo z vsemi zvonovi, je Refunda tiho ležal z zaprtimi očmi, z rožnim vencem v sklenjenih rokah, in gospod župnik je molil zanj pod križem še posebej Očenaš.

Ljudje so za Refundom plakali, ker jim nihče več ne pove, kje so njih pokojniki, ker toliko kakor on nihče ne zna, in toliko srčnosti, da bi vso noč premolił na grobeh, nima tudi nihče. Danes bi tega ljudje ne verjeli, in če bi jim Refunda tako povedal, da ni tam videl iz vse vasi nikogar, bi jim bilo toliko, kakor da je bila danes sv. maša, po sv. maši

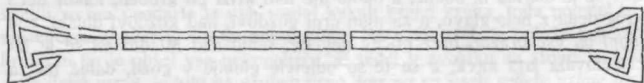
molitve za pokojnike in pri teh molitvah jaz, ti, iz naše vasi nekateri, a drugod nobenega.«

Srečavala sva berače, in eden nama je potrdil s solzami v očeh, kakšni ljudje so dandanes, da jim niti danes ničesar ne dajo, da je povsod vse zaprto, kakor bi ne vedeli, da kar dajo na današnji dan beračem, kakor bi to dali pokojnikom.

Oče je zmajal z belo glavo, in zdelo se mi je, kakor bi bil šepetal besede narodne pesmi:

Že zvonovi milo pojó,
mene pa k pogrebu nesó...

In zdaj je že tudi oče v večnosti — prvo leto. Daleč je ono pokopališče, kjer počiva, daleč čez gozde, gore in vode. Pa da morem, bi šel na tisto tiho grobišče, ves žalosten, da ne vem toliko kolikor je vedel Refunda, a kdo vé, ali ne bi zagledal trepetajoče zlate zvezdice in ne bi li poznal med tisoči, čigava je tista dušica v njej! Oj, bi; zakaj klečal bi na grobu, ki na njem zeleni zimzelen, a dušica bi poletavala nizko nad mojo glavo in pripovedovala bi mi pravljice. Pa ne takih, kakršne sem čul svoje dni, ko smo skupaj živeli v preprosti koči; oj, spoznal bi tebe, kjer bi mi šepetala poročila o večnosti, ti dobra, mila, draga očetova dušica! —

NEDIN STERAD:

Volk in pes.

Basen.

il je mrzel zimski dan.

Oče volk je smrčal v svojem brlogu, mladiči pa so skakali od mraza in se prekucevali, da pozabijo na glad. Ves dan niso dobili nobene hrane, dasiravno se je vrnil oče volk šele pozno v jutro iz vasi, kamor je skrivno hodil na lov.

Mati volkulja je zbudila očeta in ga prosila, naj preskrbi vsaj nekaj za mladiče.

Počasi je stopal volk proti vasi. Sredi pota je srečal rejenega psa, ki se je valjal po snegu.

»Dober večer, gosposki pes! Tebi se gotovo ne godi hudo, ker si tako rejen in zadovoljen. Moja družina pa je lačna, in ne vem, kje bi dobil košček mesa, da ne poginemo vsi lakote.«

»Imam dobrega gospodarja,« je odgovoril pes, »ki skrbi zame, da se mi godi dobro in me ne zebe!«

»Kdo pa je tvoj gospodar?«

»Dober človek, ki ima vsega zadosti. Nas je pet, in za vse skrbi, kakor za svoje prijatelje.«

»Res, dober človek mora biti tvoj gospodar! Imej se dobro in lahko noč!«

Zamišljen se je vrnil volk v gozd in premišljal, kako bi prišel do tega gospodarja, ki tako imenitno skrbi za svoje pse. — Pozno ponoči se je vrnil, odhitel proti vasi in tiho zlezal v hlev pasjega gospodarja. Zavohal je izvrstno večerjo. Kar se oglasi pes-čuvaj in z lajanjem privabi hlapce. Živina v hlevu se je vznemirila, konji so rezgetali, krave mukale in teliček, ki ga je napadel volk, je zajokal tako usmiljeno, da se je zbudil pes in pričel lajati.

Hlapci so napadli volka z motikami, vilami, gorjačami in drugim orodjem ter ga tako natolkli, da je komaj ušel iz hleva. — Potolčen in žalosten se je vrnil oče volk v svoj brlog, kjer so ga pričakovali mladiči z materjo, stiskajoči se od lakote in mraza.

»Jojme sirotnika!« je godrnjal in si lizal mršavo in s krvjo oškropjeno telo. »Kako hudobni so ljudje, ki jih je pes tako pohvalil!«

Izmučen od udarcev in gladu je potolažil družino in zasmrčal v kotu.

Drugo jutro je srečal zopet psa in mu potožil o hudobnosti njegovega gospodarja.

»Stric volk,« mu je odgovoril hitro pes, »motiš se, silno motiš! Moj gospodar je prav dober in jako skrbi zame. Seveda on mi vrača s tem moje službovanje in zvestobo. Noč in dan mu služim zvesto in čuvam njegovo hišo. Zato me ima rad kot svojega prijatelja. Ti si pa prišel k njemu kakor tat in razbojnik in ne kot zvest služabnik v njegovo službo! Hotel si mu škodovati in ukrasti živino, ki preskrbuje njega in njegovo družino z živežem.«

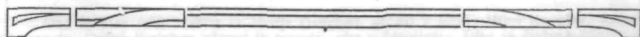
»Ali naj umrem jaz in moji otroci lakote?« se je zakremžil volk in zatulil, da so se mu videla vsa rebra.

»Če bi bil pošten in koristen ljudem, bi se ti gotovo dobro godilo,« ga je poučil pes. »Tako pa moraš stradati in trpeti. Le ob poštenem delu in zvestem službovanju bi se ti bolje godilo!«

»Saj me nihče noče sprejeti v službo!« je zgodrnjal volk.

»Ker te vsi poznajo, da si škodljiv, požrešen in hinavski!«

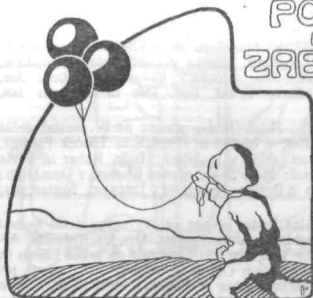
Jezen se je obrnil volk in odšel v gozd. Pes pa je vesel odhitel k svojemu gospodarju.

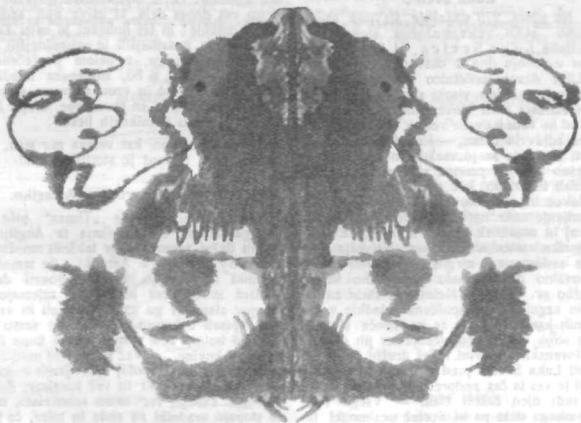
Zimsko veselje.

POUK IN ZABAVA

Mož s pipo.

Podoba iz tintnega madeža. — Priobčil G. E.

Rešitev zastavice v podobah in besedne uganke v 11. številki

1. Zastavica v podobah:

Klop, klop, klop — hi, konjiček, stop!

2. Besedna uganika:

Trsat — Trst.

Obe so prav rešili: Jakica in Marija Ganglovi, učenki v Idriji; Miloš Kraigher, učenec IV. razreda, Dušan Kraigher, učenec II. razreda, oba v Ljubljani; Tilka in Božena Jelenc v Kandiji pri Rudolfovem; Vladko Kukovec, učenec v Ljutomeru; Albina Mohorko, učenka

II. razreda II. oddelka na Blanci pri Sevnici; Engelbert Franchetti ml. v Ljubljani; Pikica Predaličeva in Katarina Petričeva v Metliki; Mimi Lebanova, učenka v Zatičini na Dolenjskem, Olga Severjeva, učenka v Kopru; Milena in Zlatka Zorn, učenci v Radgoni; Vladimir Jan, učenec I. mešč. šole v Krškem; Viljem Vanič, učenec V. raz. ljud. šole in Tugomer Jan, učenec IV. raz. ljudske šole v Krškem.

Rešilci zastavice v podobah v II. številki: Milan Rode, učenec na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Divica in Zdenka Medica, v Ljubljani; Franek in Tonček Fajdiga, učenca V. in IV. razreda v Sodražici; Janko Traun, dijak v Ljubljani; Boža Kuhar in Pavla Pompe, učenci na c. kr. I. drž. gimnaziji v Ljubljani; Mitri Skok, učenec III. razr. v Domžalah; Maks Farkaš, Juršinci pri Ptuju; Olga, Stana, Lea in Božidar Horvatovi v Trnovem, Notranjsko; Branko Manfreda, učenec II. razr. v Sp. Šiški.

Rešilci besedne uganke v II. številki: Milan Rode, učenec na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Divica in Zdenka Medica v Ljubljani; Vida Žgajner, Dragica Kučanda, Albina Štante, Marija Novak, učenke II. razreda na Blagovini pri St. Juriju ob j. žel.; Nino in Sergij Pogorelec, učenca v Barkovljah pri Trstu; Viljem Ogorelec, učenec VII. razreda pri Sv. Barbari v Halozah; Minka Škerjanc in Tončka Trebar v Kranju; Mitri Skok, učenec III. razr. v Ljubljani; Maks Farkaš, Juršinci pri Ptuju; Pavla in Zofija Zelé, učenci na Proseku pri Trstu; Nadica Vozel, učenka v Trebnjem; Branko Manfreda, učenec II. razr. v Spod. Šiški.

Luka Svetec.

Na strani 275 današnje številke pričujemo sliko velezaslužnega slovenskega rodoljuba Luke Svetca, ki je kot c. kr. notar v pokoju dne 8. oktobra t. l. praznoval v Litiji devetdesetletno svojega rojstva. Vzlic tako izredno visoki starosti je čestitljevi starosta vseh slovenskih narodnih delavcev in vodnikov še vedno duševno in telesno zdrav in čvrst. — Kot deželni in državni poslanec se je vsekdar neustrašeno in uspešno boril za pravice slovenskega jezika v šolah in uradih, kot pesnik, pisatelj, jezikoslovec in pravoslovec si je pridobil za probujenje naše narodne zavednosti ter za razvoj in napredek našega milega materinega jezika neminljivih zaslug. Največja njegova zasluga pa je njegovo neumorno in požrtvovalno delo za našo prekoristno šolsko Družbo sv. Cirila in Metoda, ki skrbi za pouk in vzgojo naše zapuščene mladine v obmejnih krajih in ki je že na tisoče slovenskih otrok očevala potujčenja ter jih ohranila slovenski domovini! Tej družbi rešiteljci je bil Luka Svetec pred 31. leti ustanovnik ter ji je ves ta čas podpredsednik, od l. 1903. pa tudi njen častni član. — Vsega tega ogromnega dela pa bi Svetec ne mogel izvršiti, ko bi mu ne bila izpodbudna sila neugasna, vseobvladajoča, globoko v srcu kipeča ljubezen do slovenskega naroda, do slovenske zemlje in posebno še do sloven-

ske mladine! Le iz domovinske ljubezni izvirajo vsa dobra dela, ki uživa njih sadove vsa domovina! In tej ljubezni je ostal Luka Svetec zvest v najhujših in najsrečnejših časih svojega dolgega, z delom posvečenega življenja! — Naj ti bo, slovenska mladina, Luka Svetec zgled in vzor pravega slovenskega rodoljuba, ki se ravna vse svoje življenje po ukazu pesnikovih besed:

Dolžan ni samo, kar veleva mu stán,
kar more, to mož je storiti dolžan!

Zlata reka iz Evrope v Ameriko.

Poročevalec časnika „Times“ piše iz Novega Jorka: Zlato prihaja iz Angliji in drugih dežel zaveznikov v takšnih množinah v „Assay Office“ v Ameriki, da тамошnji uradniki ne morejo več zmagovali dela. Zdelani in utrujeni uslužbenci zajemajo iz zabojev zlato, ki ga morajo tehtati in vrednost vpisati v knjige in so baje samo od tega vsi bolni, ker vidijo takšne kupe bleščeče se kovine. — Več kakor 800 milijonov dolarjev v zlatu je sedaj spravljenih v sobanah, dolgih po 100 in več korakov. Zabojev stoji pri zaboju, vse samo suho zlato, tako da stopajo uradniki na stole in mize, če hočejo pogledati po sobani. Če bi morali to zlato izplačati po 1000 dolarjev na dan, bi potrebovali 1000 let, da bi ga prešteli, pa bi ga še polovico ostalo. (1 dolar = 5 K).

Za uk si prebrisane glave,
pa čedne in trdne postave;
išče te sreča, um ti je dan,
našel jo boš, če nisi zaspan!

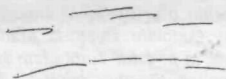
Valentin Vodnik: Na moje rojake.

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Zadnjič sem se Vam predstavil. Odgovora sem bil jako vesel. Letos imam za učitelja gospoda Vik. Jakliča. Pred počitnicami sem bil pri sv. obhajilu. „Zvonček“ mi jako ugaja. Posebno mi je ugajala dvodejanjka „Tončkove sanje in Miklavžev večer.“ Prosim Vas, da priobčite pismo in sličico v „Zvončku“. Pozdravlja Vas

Vaš
Svetzar Ilešič,
učenec 4. raz. v Ljubljani.

Odgovor:

Ljubi Svetozar!

Kakor vidiš, ustrezam Tvoji prošnji in priobčujem Tvoje pismo s sličico vred. Tvoj vojak dela prav moške korake; takoj spoznamo, da je na straži. Ko se vrne domov, ga moraš opozoriti, da naj dene puško na desno ramo! Vojak na straži — puška pa na levi rami, to je vendar proti strogim vojaškim predpisom! Ako ga zapazi njegov poveljnik, ne bo zanj nobene pomoči; vojak bo moral v zapor, a njegovo sedanjo vlogo prevzame

drug vojak! Očuvaj torej svojega vojaka neprilike in ga pouči o tem, kar mora, in o tem, česar ne sme! Gotovo je še novinec. — „Tončkove sanje in Miklavžev večer“ — res lepa igrlica. Od več strani sem že slišal pohvalo. A lepše, kakor čitati, bi jo bilo gledati na odru. Morda jo kje uprizore in naju povabijo k predstavi. Kaj meniš, ali bi šla? Ti naprosiš dovoljenja svoje starše, jaz pa, ki staršev več nimam, svoj — žep!

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Ker Vam Milan Prevec morda ne bo znal odgovoriti na Vaše vprašanje v 11. številki, odgovarjam jaz. Ravno se učimo o deželi Pihpuh, ki leži med severovzhodom in jugozahodom med nebom in zemljo. Hrib Tičektatek je tako visok, da ga lahko preskoči naša kokoš, ki je nimamo. Pri Žabjem gradu leži tisto najgloblje jezero Žibažaba, ki je globoko pol milimetra. Toda sedaj je že posušeno, ker ga je izpil naš kanarček, ki je pa umrl že lansko leto.

Pozdravlja Vas

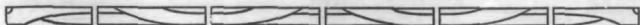
vdana

Marija Ganglova,
učenka VI. raz. v Idriji.

Odgovor:

Ljuba Marija!

Umela si šalo, izgovorjeno v obliki vprašanja, ki sem ga stavil v odgovoru na Milana Prevca. Dežele Pihpuh, hriba Tičektatek in jezera Žibažaba ni na tej božji zemljici, ravnotako kakor nimaš ti kokoši in kanarčka. Brez dežele, hriba in jezera, vzraslih v moji šaljivi domišljiji, lahko prebijemo; težje je seveda brez kokoši, ki bi Ti sedaj gotovo dobro služila, da zadiši lepo pečena na krožniku pred Teboj! Tudi kanarčka je škoda. Sladko bi žvrgolel in Ti napravil veselje v teh žalostnih časih. Želim, da prideš čimprej do kokoši in kanarčka, kadar se to zgodi, mi sporoči, kakor Ti jaz o priliki nekaj veselega povem o deželi, hribu in jezeru!

Ob sklepu sedemnajstega letnika.

Predvsem prosimo vse prijatelje slovenske mladine, naj porabijo bližnje dneve v to, da poskrbe za pomnoženje števila plačujočih naših naročnikov. Vojna je tudi naš ljubi „Zvonček“ hudo udarila. Po Primorskem so odpadli skoro vsi naši naročniki, tiskarski stroški so se povečali, papir se je silno podražil, nabava klišejev je v ceni mogočno poskočila. Letos smo spričo upadka naročnine in spričo povišanja vseh izdatkov komaj vzdržali; prihodnje leto bomo pa mogli vzdržati le, ako nadomeste naši prijatelji to, kar nam je vojna vzela na dohodkih, oziroma provzročila na novih stroških. Vsak sedanjih naših naročnikov naj nam pridobi po enega novega naročnika; tisti pa, ki so imovitejši, naj iz ljubezni do slovenske mladine naročnini, ki znaša letnih 6 K, primaknejo kakšno krono, da ohranimo mladini to, kar smo zanjo pred 17. leti ustanovili in ji vkljub vsem težavam do danes zvesto ohranili! Upamo, da ne prosimo zaman! Pojdite vsi takoj na delo, pa bodo do novega letnika „Zvončkove“ gmotne razmere zopet ugodne.

Pavel Flerč nam je že pred letom poslal „Slike iz živalstva“, ki jih pa zaradi obilice drugega blaga nismo mogli v tem letniku porabiti. S priobčevanjem teh „Slik iz živalstva“ začnemo v prihodnjem letu.

Stric Tine nas je razveselil s spisom „Čudovite živali iz pradavnih in današnjih dni“, ki nam jih kaže v besedi in podobi. Tudi s tem spisom razveselimo svoje bralce v bodočem letniku. — Fleretov in strica Tineta spis se medsebojno dopolnjujeta, ne da bi pisatelja vedela eden za delo drugega. Oba spisa sta nekaj posebnega, česar v slovenski književnosti še nimamo. „Zvonček“ se bo lahko ponašal z obema spisoma.

Od rokopisa o Bobu in Tediju, ki sta s svojimi burkami, zapletki in doživljaji zbujala letos toliko srčnega veselja, imamo še XIV., XV. in XVI. poglavje, ki jih objavimo prihodnje leto. Pisatelju dr. Šorliju je „Zvonček“ hvaležen za ta prispevek in upa, da ga tudi v bodoče ne pozabi.

Strica Pavla znameniti spis „Z delom se učimo!“ ima obdelan razgovor o živilih, ki ga zaključimo prihodnje leto.

Pripovedne spise, pesmi in slike so nam že postali dosedanji naši sotrudniki, dobili pa smo tudi od nadebudnih začetnikov dokaj lepega blaga.

Z najrazličnejšim, velezanimivim gradivom smo torej dobro založeni. Treba je samo, da nam da slovenska javnost na razpolago tistih gmotnih sredstev, ki omogočijo izvedbo naših načrtov. Po vojni pridejo tudi „Zvončku“ boljši časi; samo sedaj ne smemo omagati. Zato se z zgoranjo prošnjo še enkrat obračamo do vseh, ki jim je izobrazba slovenske mladine na srcu!

Uredništvo in upravništvo.

